Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

24 ИЮЛЬ 1970 й. 5-йил чиқиши. ЖУМА № 173 (1541). БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV съездини меҳнатда янги зафарлар билан кутиб оламиз

Тошкент ГРЭСида жадал суръатлар билан 10-блок ва трубина монтаж қилинаяпти. Монтаж ишларини олиб бораётган «Средазэнергомонтаж» трестига қарашли участканинг қурувчилари КПСС XXIV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, смена топшириқларини ортиғи билан адо этмоқдалар. Бошқарув пульти аппаратларини монтаж қилиш ишларини «Электросибирьмонтаж» трести 9-участкасининг монтажчилари олиб бормоқдалар.

СУРАТДА: 10-блок бошқарув пультини монтаж этиш пайти.

Чапдан ўнгга: пешқадам монтажчилардан бош прораб Роза Тишкина, бригада бошлиғи Михаил Самохин ва мастер Алексей Кулешов ўртоқлар.

ТОШКЕНТЛИКЛАРНИНГ ЗАРБДОР ВАХТАСИ

КОРХОНАЛАР КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ АҲДИ:

«Қизил тонг» фирмаси:

● БЕШ ЙИЛЛИК 1970 ЙИЛ 4 НОЯБРГАЧА БАЖАРИЛАДИ.
● ЙИЛЛИК ПЛАНДАН ТАШҚАРИ, 1,2 МИЛЛИОН СЎМЛИК МАҲСУЛОТ РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛИНАДИ.

Газ аппаратлари заводи:

● СЪЕЗДНИНГ ДАСТЛАБКИ КУНЛАРИ ИҚТИСОД ҚИЛИНГАН ХОМ АШЁ ВА ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ҲИСОБИГА МЕҲНАТ ҚИЛАМИЗ.

КПССнинг навбатдаги XXIV съездини чақириш ҳақидаги хушхабар шаҳримиздаги саноат корхоналари, транспорт ва алоқа ҳамда қурилиш ташкилотлари ишчи коллективларини ғоят тўлқинлантириб юборди. Улар янги-янги ватанпарварлик ташаббуслари билан чиқмоқдалар.

Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар беш йиллик топшириқни 7 ноябрга ва 1970 йил планини муддатидан илгари адо этиш иштиёқидадирлар. Ишчи коллективлари ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган янгидан-янги резервларни қидириб топмоқдалар, улар меҳнат унумдорлигини ошириш, тежамкорлик ва самарадорлик учун бошланган юришнинг олдинги сафларида бориш, халқ хўжалиги учун керакли бўлган буюмларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришни ва уни ишлаб чиқариш муддатини камайтириш йўлларини қидирмоқдалар.

Шу кунларда ҳар бир ишчи ўзининг келажакда амалга ошириладиган ишлари режасини, ўзининг беш йиллик жамғармасига қўшадиган улушини аниқламоқда. Бунинг ёрқин далили сифатида бир мисолни келтириш кифоя. Ишчилар 1970 йил планини шу йилнинг 5—10 декабрида адо этиб, кўплаб хом ашё ва материалларни иқтисод қилиш ва шунинг эвазига март ойининг бир кунида ана шу хом ашё эвазига меҳнат қилишга бел боғладилар.

Тошкент меҳнатчилари КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган мусобақанинг олдинги сафларида бориб, коммунистик қурилишнинг улуғвор планларини амалга оширишда ўзларининг куч-ғайратларини аямайдилар.

Бугун биз шаҳримиздаги «Қизил тонг» фирмаси ва газ аппаратлари заводи ишчи коллективларининг умумий йиғилишларида қабул қилинган ва партиямиз XXIV съезди шарафига зиммага олинган оширилган социалистик мажбуриятларини эълон қилмоқдамиз.

Тикувчиларнинг янги режалари

Келаси йилнинг март ойида Ватанимиз пойтахти Москвада КПСС нинг навбатдаги XXIV съезди очилади. Партиямиз беш йилликларга якун ясаб, 1971—1975 йилларга мўлжалланган СССР халқ хўжалигини юксалтириш янги беш йиллик режаларини аниқлаб беради.

Совет кишилари партиямиз ва халқимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлган КПССнинг навбатдаги съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга тайёрланмоқда.

Шу кунларда уларнинг яна бир хислати кўзга яққол ташланмоқда. Улар мамлакатимиз ва халқимиз ҳаётидаги муҳим воқеани катта зафарлар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар.

«Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг барча цехларидаги йиғилишлар катта кўтаринкилик руҳида ўтди. Бу йиғилишларда илгари 1970 йил учун зиммага олинган социалистик мажбуриятлар қайта кўриб чиқилиб, партиянинг XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан зиммага янги оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилинди.

Фирма коллективи КПССнинг навбатдаги съездини муносиб нишонлаш юзасидан шундай қарорга келди:

— Маҳсулотларнинг муҳим турларини ишлаб чиқариш ва реализация қилиш беш йиллик топшириғини 1970 йил 4 ноябргача бажариш; йиллик топшириқни эса 22 декабрда адо этиш; 1970 йил планига қўшимча равишда бир миллион 200 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш;

— КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни янада яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қатъий риоя қилиш «ҳақида»-ги Хатига амалий иш билан жавоб бериб, тикувчилар юбилей йилида қирқ беш минг квадрат метр газлама тежаб қолишга қарор қилдилар. Бу илгари кўзда тутилганидан 3 минг квадрат метр кўп демакдир. Ана шу тежаб қолинган материаллар эвазига планга қўшимча равишда 16 минг та пальто тикиш мумкин.

— Беш йиллик жамғармасига эса планга қўшимча равишда беш юз минг сўм маблағ қўшилади.

Меҳнат унумдорлиги бир йилда 19 процентга кўтарилади. Фирма участкаларида 88 та янги жиҳозларни ўрнатиш ва фойдаланишга топшириш, илғор технологияни жорий этиш, ташкилий-техникавий планларни ва меҳнатни илмий асосда ташкил этиш туфайли бунга эришилади. Шунингдек, иккита группавий агрегат потогини ишга тушириш кўзда тутилган. Ишлаб чиқаришга эса 130 минг сўмлик иқтисодий фойда келтирадиган 60 та ихтирочилик таклифи жорий этилади.

— Йил охиригача буюмларнинг 126 та янги моделини ўзлаштиришга қарор қилинди.

Ҳозирги пайтда фирма коллективи бешта янги мавсумбоп ва қишки пальтоларни давлат сифат белгисига топширишга тайёрламоқда. Йил охиригача эса ана шу буюмлардан 750 минг сўмлик миқдорда тайёрланади. Ҳаммаси бўлиб 4,2 миллион сўмлик янги буюмлар тикилади.

Корхона коллективи илғор иш усулларини кенг қўллашга катта аҳамият бермоқда. Йил охиригача шахсий ва бригада усули билан 100 киши ўқитилади.

Фирма коллективи «Ўроқ ва Болға» анъаналарига содиқ қолиб «оқ олтин» ҳосилини йиғиб-териб олишда Сирдарё областидаги Куйбишев номли колхозга оталиқ ёрдами кўрсатадилар.

«Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг коллективи 1970 йил учун янги социалистик мажбуриятни ўз зиммасига қабул қилар экан, КПССнинг навбатдаги XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бутун имкониятни ишга солади.

С. СУЛТОНОВА,
«Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг директори.
А. АХМАНОВА,
партия комитетининг секретари,
М. АКРАМОВА,
фабрика ишчилар комитетининг раиси.
Н. МАҲМУДОВА,
комсомол комитетининг секретари.
Л. КУЗНЕЦОВА, Р. РАХМОНОВА, Е. УЛЬЯНКИНА, З. ШУКУРОВ — коммунистик меҳнат зарбдорлари.

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг бешинчи цехида 9 йилдан буён меҳнат қилиб келаётган ишчиси Эркин Ҳасанов партиямизнинг XXIV съезди чақирилиши ҳақидаги хабарни эшитиб кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқда. У халқимизга сифатли пойафзал етказиб бериш ишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Эркин «Шавкатли меҳнати учун» юбилей медали билан мукофотланган. У кунлик нормасини 130 процентдан ошириб бажармоқда.

СУРАТДА: Эркин Ҳасанов.

И. Шоинағомов фотоси.

РЕЗЕРВЛАР ИШГА СОЛИНАДИ

Тошкент газ аппаратлари заводининг коллективи юбилей йилида фидокорона меҳнат қилмоқда. Кейинги пайтларда ишчи кучи кам бўлишига қарамай бу ерда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми сезиларли равишда ошди.

Газ аппаратлари заводининг коллективи Ватанимиз пойтахти меҳнаткашларининг КПССнинг навбатдаги XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ташаббусини қизғин қўллаб-қувватлаб зиммаларига янги оширилган социалистик мажбурият олдилар.

Бу мажбуриятда маҳсулотни реализация қилиш 1970 йилги топшириғини 25 декабргача адо этиш айтилади.

Инжектор горелкалари ва халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш йиллик плани эса саккиз ҳафта илгари — Улуғ Октябрнинг 53 йиллиги байрамигача, газ плиталари ишлаб чиқариш топшириғи 25 декабргача адо этилади.

Ишлаб чиқаришга бир қатор ташкилий-техникавий тадбирларни жорий этиш эвазига пландан ташқари 100 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Бу—янги уйларга кўчиб кирган олти минг хонадонни газлаштириш мумкин бўлади, демакдир.

Корхонада юбилей йилида 150 минг киловатт-соат электр энергияси ва 120 тонна прокат тежаб қолинади. Ана шу металл эвазига заводда уч кун меҳнат қилиш мумкин. Шунинг учун ҳам съезд давом этиб турган кунларнинг уч кунида корхонада тежалган материал ва электр энергияси ҳисобига меҳнат қилинадиган бўлди.

Заводда янгилик ижодкорлари — рационализаторлар ҳам меҳнат унумдорлигини оширишда жуда катта роль ўйнашмоқда. Улар беш йиллик жамғармасига планга қўшимча равишда юз минг сўм қўшишга сўз бердилар.

СУРАТЛАР КИЕВГА ЮБОРИЛДИ

Тошкент осмонида «Боннета» кометаси пайдо бўлганлиги ҳақида хабар берилган эди. Пойтахтимиз астрономлари самовий «меҳмон»нинг ҳаракатини бир неча ҳафта кузатдилар. 150 тадан ортиқ суратини олдилар.

Бу суратлар яқинда Украина пойтахти Киевга юборилди. Украинанинг бош обсерваториясида кузатиш натижалари пухта ўрганиб чиқилди. Бу маълумотлар ҳар томонлама текшириб кўрилгач, келажакда кометалар табиати ва қуёш системасининг ривожланиши ҳақида янги фикрларга эга бўлиш мумкин.

ЎҚУВЧИЛАР ҲАШАРДА

Орджоникидзе районидаги «Қибрай» боғдорчилик ва узумчилик совхозида ғарқ пишиқчилик. Болга тўлган шафтоли, узум, олма, олхўри ҳосилларини миришкор боғбонлар пешма-пеш териб, Тошкент, Чирчиқ ҳамда Иттифоқимизнинг турли шаҳарларига жўнатмоқдалар.

Боғбонларга ёрдам қўлини чўзган Тошкентдаги пазандалар мактабининг ўқувчилари ҳам бу ерда ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирда 35 ёш ҳар куни 3 тоннага яқин мевани териб бермоқда. Д. Охунова, А. Якунина, Х. Аширбоева каби ўқувчилар кунига 300-400 килограммдан мева тераяптилар.

● «Узбексельмаш» заводида

ТОКАРЛАР МУСОБАҚАСИ

Завод комсомол комитети токарлар ўртасида корхона биринчилиги учун мусобақа ўтказди.

Мусобақада 50 ёш токарь қатнашиб, дастлаб цех биринчилиги учун, сўнгра завод биринчилиги учун куч синашиб кўришди. Мусобақада Евгений Прорчкин биринчи ўринни, Раҳим Баширов иккинчи ўринни эгаллашди.

Мусобақа ғолибларига мукофотлар топширилди.

●

ЁЗ ГАШТИ

Машинасозларнинг ўғил-қизлари ёзги каникулни мазмунли ўтказмоқдалар.

Шаҳримизнинг энг соя-салқин, хушманзара жойидаги «Старт» пионер лагерида 200 га яқин ўқувчи дам олмоқда.

Бу ерда ёшларнинг мириқиб дам олишлари учун завод маъмурияти ҳамма имкониятларни яратиб берган.

● ЯХШИ ҲОРДИҚ— ТУМАН СОҒЛИҚ

САНАТОРИЙ ВА ДАМ ОЛИШ УЙЛАРИДА

Ленин орденли Бутуниттифоқ Давлат «Энергосетпроект»илмий текшириш институтининг Ўрта Осиё бўлими хизматчилари ҳам ўзларининг ёзги меҳнат отпускаларини ва икки кунлик дам олиш кунларини барча ҳамшаҳарларимиз қатори кўнгилли ўтказишмоқда.

Шу кунга қадар институт йўлланмаси билан 200 дан ортиқ ишчи Оқтош санаторийсида, Бурчмулла, Чимён, Кумушкон каби дам олиш уйларида, ҳордиқ чиқариб қайтишди. Кўплаб ишчилар эса меҳнат отпускаларини шу дам олиш уйларида ўтказишмоқда. Бир группа балиқчилар «Арнасой»га балиқ овига бориб келишди. Институт ходимларининг фарзандлари эса Бўстонлиқдаги «Космос» пионер лагерида дам олишмоқда.

БАЛИҚ ОВИ

Тошкентдаги «Октябрь 50 йиллиги» номидаги 2-автомобиль ремонти заводининг бир группа ишчи ва хизматчилари ўтган дам олиш куни Сирдарё соҳилларида, Оҳангарон, Бўстонлиқ каби тоғли районларда маданий ҳордиқ чиқариб қайтдилар.

Ишчилардан 20 киши завод касаба союз комитети раиси С. И. Касақянц раҳбарлигида Арнасойга бориб, балиқ овлаб, дам олиб келдилар.

Бир группа ишчилар, эса Оҳангарондаги «Автомобилист» пионер лагерида дам олаётган ўз фарзандлари ҳузурида бўлдилар.

Тошкент яқинидаги «Қизил Октябрь» санаторийсида ҳар йили бир ярим мингга яқин меҳнаткаш мароқли дам олиб даволанади. Ҳозир бу ерда 250 меҳнаткаш дам олаётир.

СУРАТДА: маданий ҳордиқ чиқариш соатида.

М. Нуриддинов фотоси.

● *Пойтахтимиз меҳмонлари*

САНЪАТКОРЛАР ТАШРИФИ

Яқиндагина бўлиб ўтган ҳинд артистларининг ҳамда Болгария ва Польша эстрада артистларининг гастроллари ҳамшаҳарларимизни ғоят мамнун этди. Август ойида улар қувончига қувонч қўшилади. Чунки бу ойда бир неча чет мамлакат санъат намояндалари — қўшиқчилар, раққосалар, бадиий ўқиш усталари шаҳримизда меҳмон бўлишади. Жумладан, санъат мухлислари Боливия санъат усталарининг чиқишларини, Германия Демократик Республикаси эстрада артистлари ҳамда Польша Халқ Республикасидан келадиган иккинчи группа эстрада артистларининг замонавий қўшиқларини тинглашлари мумкин. Бундан ташқари, август ойининг иккинчи ярмида социалистик мамлакатларнинг Людвиковский раҳбарлигидаги эстрада ансамбли шаҳримизда бир неча кун концерт беради.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◆ Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқлар Бирлашган Араб Республикасининг Президенти, Бош Министри, Араб Социалистик Иттифоқининг Раиси Жамол Абдил Носирга телеграмма юбориб, Бирлашган Араб Республикасининг Президентини, халқини ва ҳукуматини КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан 1952 йил 23 июлдаги шонли революциянинг 18 йиллиги билан самимий табрикладилар.

◆ СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин жамоат арбоби Жером Дэвис бошчилигида Москвада меҳмон бўлиб турган Америка зиёлиларининг бир группа намояндаларини 22 июлда Кремлда қабул қилди.

◆ Тонгги газеталарда «Юксалиш йўлида» сарлавҳаси билан Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1970 йил биринчи ярмида бажарилиши якунлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги марказий статистика бошқармасининг ахбороти берилган.

◆ Ўтган куни «Хоразм ҳақиқати» газетасининг коллективига тантанали вазиятда «Ҳурмат белгиси» ордени топширилди.

✻ *Беш кунлик ва дам олиш*

«ТОШКЕНТ ДЕНГИЗИ»га САФАР

Эртага экскаватор ремонти заводининг қуюв цехи ишчилари тушган икки автобус «Тошкент денгизи» томон йўл олади. Улар икки кун давомида денгизга Оҳангарон дарёси қуйиладиган жойда гаштли ором олиб қайтишади.

Корхонада қуюв цехи илғор ҳисобланади. Цех азаматлари ўтган ойда социалистик мусобақада ғолиб чиқишганди. Уларга заводнинг биринчи мукофоти берилди.

Ўшандан буён пўлат қуювчилар оширилган ғайрат билан меҳнат қилиб, бошқа цех коллективлари ўртасида юқори кўрсаткични қўлга киритмоқдалар.

НОНПАЗЛАР МУЗЕЙДА

С. М. Киров номидаги 3-нон заводи ишчиларидан юздан ортиқ киши А. Навоий номли Адабиёт музейида бўлишди. Коллектив сафарини завод касаба союз комитети ташкил қилди.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ДЎСТЛАР ҲАМКОРЛИГИ

ПРАГА. Пльзендаги В. И. Ленин номли «Шкода» машинасозлик комбинатининг меҳнатчилари Совет Иттифоқига яна 50 та тезюрар электровозларни етказиб беришни яқинда тугалладилар. Чехословакия локомотивлари совет темир йўлларида пассажирлар ташишга мўлжалланган. СССР-дан эса Чехословакия дўстларнинг буюртмаси билан қурилган бақувват «М-62» тепловозлари Чехословакияга юборилиб турибди. Бу тепловозлар катта юклар ортилган поездларни соатига 100 километргача тезлик билан торта олади.

Чехословакия темир йўлчилари Ворошиловграддаги Октябрь революцияси номли заводда қурилган тепловозларни Чехословакия йўллари шароитида ишлатиш учун бошқа ҳар қандай тепловоздан яхшироқ деб ҳисоблайдилар.

КУБА ФЛОТИ КУЧАЙМОҚДА

ГАВАНА. Кубанинг Карденас портида «Хильберто пико» деган балиқ овловчи янги кема сувга туширилди. Бу кема Кубадан узоқ жойларда балиқ овлаш билан шуғулланаётган кемалар учун сузиб юрувчи базадир. Ҳозир яна битта шундай кема қурилмоқда.

Кубанинг ёш кемасозлик саноати йилдан-йилга кучайиб бормоқда. Янги кемасозлик заводлари қурилмоқда ва эскилари кенгайтирилмоқда. Гаванада СССР ёрдами билан балиқчилик кемалари учун катта порт қурилмоқда.

(ТАСС).

БОЛГАРИЯ. Электрокарь ҳайдовчиси Мария Илиева Бургас шаҳридаги электр кабеллари заводининг пешқадам ишчиларидан бири.

БТА—ТАСС фотоси.

●БЕШ ЙИЛЛИК—
7 НОЯБРГА

ЭКСКАВАТОРЛАР— ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИГА

✦ ПЛАНГА ҚЎШИМЧА УЧ ЭКСКАВАТОР, 100 МИНГ СЎМЛИК МАҲСУЛОТ.
✦ МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ 12,5 ПРОЦЕНТ ОРТАДИ.
✦ 180 ТОННА МЕТАЛЛ, ЯРИМ МИЛЛИОН КИЛОВАТТ-СОАТ ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ ТЕЖАБ ҚОЛИНАДИ.

Тошкент экскаватор заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари республикадаги илғор саноат корхоналари коллективларининг беш йиллик топшириқларини ва 1970 йил планини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ташаббуси асосида ишламоқдалар. Маҳсулот реализация қилиш йиллик планини муддатидан илгари бажариш, планга қўшимча 100 минг сўмлик маҳсулот, учта экскаватор беришга қарор қилинди.

Экскаваторчилар ўтган ойларда бир мунча ютуқларни қўлга киритдилар.

Дарҳақиқат, завод меҳнаткашлари олдида бу йил катта вазифалар турибди. Улар камида 50 минг сўмлик қўшимча фойда олишлари, меҳнат унумдорлигини 1969 йилдагига нисбатан 12,5 процент оширишлари керак. Экскаваторлар ишлаб чиқариш меҳнат сарфи 13 процент камайтирилади. Бунинг учун ишлаб чиқариш жараёнлари механизациялаштириляпти ва автоматлаштириляпти, новаторлар тажрибаси, илғор технология оммалаштириляпти.

Завод цехларида меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг 5 та плани ва рационализаторлик таклифларини жорий этишдан камида 80 минг сўм иқтисодий фойда олинади. Шунингдек, хом ашё, материаллар ва электр қувватини тежаб-терғаб сарфлаш ҳамда машиналар конструкциясини яхшилашдан 180 тонна металл прокат, 500 минг киловатт-соат электр энергия тежаб қолинади.

Айниқса, техника тараққиётига катта эътибор берилган. Қуюв цехида механизациялашган уч тоннали электр печка ишга туширилди.

Шу йил учинчи кварталда завод корпуси ва инженерлик корпуси фойдаланишга топширилади.

115 ёш ишчига касб, 202 ишчига аралаш касб ўргатилади. Меҳнат шароитини, техника хавфсизлиги ва санитария хизматини яхшилаш учун ўн етти тадбир амалга оширилади. Бу мақсадга бир юз ўттиз минг сўм сарфланади.

Ҳозир янги 1-механика цехида ихтисослаштирилган ошхона қурилмоқда.

Машинасозларнинг асосий эътибори юбилей йилида мамлакатимиз халқ хўжалигига бир минг элликдан зиёд қудратли экскаваторлар етказиб беришга қаратилгандир.

А. ОБИДХЎЖАЕВ.

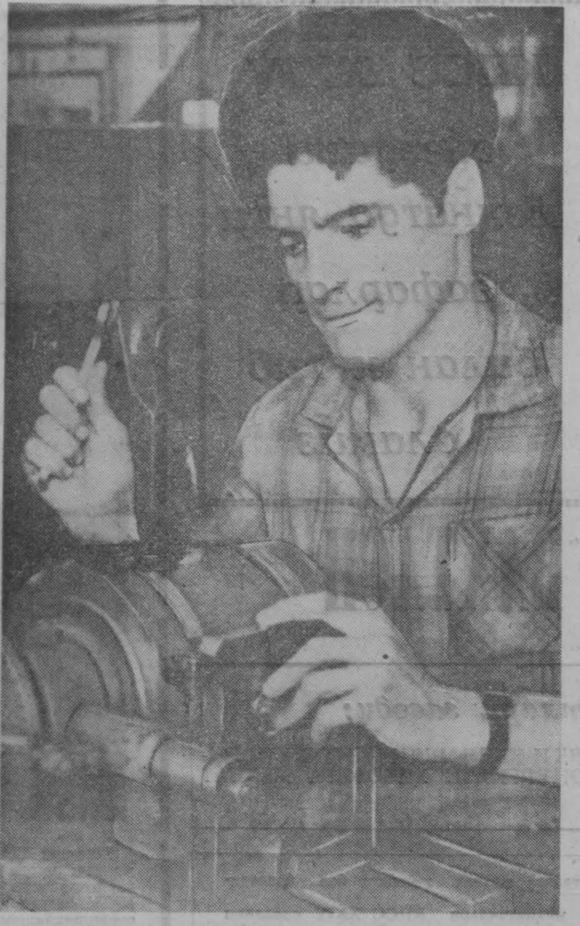

Асбобсозлик заводи 11-цехининг илғор ишчиси мастер О. Нураданов мунтазам равишда смена ва ойлик топшириқларини 140-150 процент бажариб, ўзи ишлаётган цехдаги ёш ишчиларга намуна кўрсатмоқда. Бу ишчининг мақсади—беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этишдир.

СУРАТДА: О. Нураданов.

●КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари—амалда

ДЕҲҚОНЛАР ҲУЗУРИДА

Совет кишилари партиямиз Марказий Комитети июль Пленуми ҳужжатларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар.

Меҳнаткаш халқимиз ризқи-рўзининг кўпайиши ва нозу-неъматларнинг ортишини муқаррар қилиб қўйган бу тарихий Пленум ҳужжатларини кенг оммага тушунтириш зарур масаладир.

Мана, навбатдаги сафар. Қишлоқ жойларида зиё тарқатишдек муқаддас ва хайрли ишга бош қўшган олиму-фозиллар тушган енгил автомашина равон йўллардан визиллаб кетаяпти. Ўнлаб километр йўл босиб ўтилди. Бу ёғи боғли ва тоғли Бўстонлиқ райони йўллари. Бу йўлларнинг икки томони сердарахт боғлар, шинам, кўп қаватли бинолар билан қопланган. Кўркам далалар, тоғлар сирдоши саналмиш бу йўлларда қандайдир сирли гўзаллик бор.

Мана, биз кўзлаган манзил ҳам яқинлаб қолди. Бу манзил тилларга тушган, шоирларнинг шеърида таърифи достон бўлган Бўстонлиқ райони маркази Ғазалкент — ажиб ўлка, нурли бир манзилгоҳ қишлоқ. Бу жойнинг кишиларини қалби қуёш дейишлари бежиз эмас экан. Аввалига бунинг маъносига етмадик. Дилкаш одамлари билан танишиб суҳбатлашгач, юқоридаги таърифнинг нима учун кишиларга қиёс қилиб айтилганига тушуна қолдик. Ана шундай кишилардан бири Исмоил Ирисметовдир. Давлатга мўл-кўл гўшт-сут ва сабзавот маҳсулотлари топшириш планларини доимо дўндириб бажараётган «Ленинград» колхозининг раиси, моҳир чўпон, республикада хизмат кўрсатган чорвадор. Колхоз азаматлари ўтган йили ҳам ҳар йилгидек мардонавор ишлаб, чорва моллари туёғини янада кўпайтиришга эришганлар. Давлатга гўшт, сут, тухум, жун, дон ва сабзавот маҳсулотлари топшириш планларини қойил қилиб бажарганлар.

—Олимларнинг келишидан ғоят хурсандмиз, —дейди Исмоил Ирисметов. — Партия сўзини элга элтувчиларга ҳар доим меҳр билан қараймиз.

Партия сўзи оммага— шу сўзлар билан бошланди бу сафар. Бурч, сидқидилдан халққа хизмат қилиш иштиёқи, олимларни областнинг узоқ бир районига бошлаб келган. Район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири, республикада хизмат кўрсатган маданият ходими Абдурашид Раҳимбердиев бизларга район меҳнаткашларининг юбилей йилидаги ютуқлари ва порлоқ келажак режалари ҳақида қисқача гапириб берди.

Биз, меҳнаткашлар билан учрашув маршрут планига мувофиқ, Иттифоқимизда энг йирик сув омбори қурилиши кетаётган Чорвоқ ГЭСи орқали ўзининг ширин-шарбат мевалари билан донг таратган «13-Бўстонлиқ» совхози томон кета бошладик.

Бўлажак Чорвоқ денгизининг мустаҳкам қўрғони — сунъий тоғлар яратилмоқда, бунда мамлакатимиз тараққиётининг келажак ўн йилликларда намоён бўладиган салобатли қудрати яратилмоқда. Тоғ бағирларига жойлашган кўркам боғларда мириқиб дам олаётган ёш авлоднинг шўх ўйин-кулгиларини кўриб, беихтиёр завқланасан.

Навбатдаги учрашув, таърифи оламга кетган мафтункор Боғистон қишлоғи меҳнаткашлари билан содир бўлди. Ҳадемай, учрашувнинг сўнгги нуқтаси, курортлар ва дам олиш уйлари маскани—Сижжак қишлоғида тематик кеча ҳам бошланди. Қишлоқнинг шинамгина қилиб безатилган клуби одамлар билан гавжум. Минбарда пойтахтлик олимлар ва район партия комитети ҳамда қишлоқ меҳнатчиларининг вакиллари ўтиришипти.

Партия Марказий Комитети июль Пленуми ҳужжатларини атрофлича тушунтиришга ва СССРнинг ҳозирги халқаро аҳволига бағишланган кечани «13-Бўстонлиқ» совхози партия ташкилотининг секретари Шокир Султонгиров очди.

Минбарда Ўзбекистон Фанлар академияси илмий-ахборот бўлимининг мудири Баҳриддин Маннонов. Олим кейинги пайтларда Коммунистик партия раҳбарлигида Ватанимизда экономика, маданият ва меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш борасида қилинган ишлар ҳақида гапиради. Нотиқ қишлоқларда авж олдириладиган қурилиш ишлари ҳақида сўзлар экан, янги беш йиллик охиригача қишлоқда ҳар йили камида 5,5 миллиард сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши лозимлигини алоҳида таъкидлайди.

Фан кандидати Муҳаммад Юсуфхўжаев Пленумнинг халқаро ва тарихий аҳамияти ҳақида чет эл матбуоти саҳифаларидан кўпгина мисоллар келтирди. Шунингдек, кечада Бўстонлиқ район партия комитети пропаганда бўлимининг мудири Абдурашид Раҳимбердиев, Тошкент область партия комитетининг лектори Шомаҳмуд Тўлаганов, республика «Билим» жамиятининг бўлим мудири Жўра Холматов ўртоқлар. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми ҳужжатларига бағишлаб мароқли суҳбатлар ўтказдилар. Ҳар бир нотиқ ўз суҳбатини ҳозирги халқаро аҳволнинг туб проблемаларига боғлаган ҳолда олиб борди. Яқин Шарқдаги ҳозирги ҳарбий-сиёсий вазият, Камбоджа, Лаос, Вьетнамдаги воқеалар батафсил ёритилди.

Олимлар йиғилганларнинг кўплаб саволларига аниқ ва атрофлича жавоб бериб, меҳнаткашларни ғоят хурсанд қилдилар. Кеча охирлайди. Минбарга район ва қишлоқ меҳнаткашларининг вакиллари бирин-кетин чиқишиб, шундай мароқли кечани уюштирган Тошкент область партия комитети ва область «Билим» жамиятини, тошкентлик олимларни қизғин қутлайдилар, уларга миннатдорчилик билдириб, қалб туйғуларини изҳор этадилар.

Вақт алламаҳал бўлиб қолган. Машиналаримиз яна йўлда...

Ж. МЎМИНОВ,
М. ЗАРИПОВ.

✦✦✦

Шаҳримиздаги трикотаж фирмасининг меҳнат аҳли партиянинг XXIV съезди шарафига бошланган зарбдор вахтасида туриб меҳнат қилаётир.

СУРАТДА: корхона тўқиш цехининг ёш капрон тўқувчиси Р. Обидова.

М. Нуриддинов фотолари.

✦✦✦

Совет Иттифоқи бўйлаб

САМОЛЁТЛАР ЁРДАМИДА

ВЛАДИВОСТОК. Приморье ўлкасидаги шоликор совхозларнинг далалари устида қишлоқ хўжалик авиациясининг самолётлари ва вертолётлари пайдо бўлди. Шолипояни гербицид моддалар ёрдамида бегона ўт ва сув кўкатларидан ўтоқ қилиш бошланди. Бу йил минг-минглаб гектар шолипояларда ҳаводан ўтоқ қилиш икки марта ўтказилади.

Приморье шароитларида бегона ўтларга қарши авиация ёрдамида химиявий кураш олиб бориш методи катта самара бериши тажрибадан маълум бўлди.

ЭРОН—СССР ГАЗ ҚУВУРИ ҚУРИЛИШИДА

БОКУ. (ТАСС мухбири А. Гольденберг). Эрон билан СССР ўртасида қурилаётган газ қувури Боку газини Грузияга ва Арманистонга юбориб турган Закавказье магистрали билан Қозимуҳаммад деган шаҳарча олдида туташтирилди. Эрон газ қувуридан бу ерга СССР территорияси орқали 220 километрлик қувур тортиб келинди.

Эрондаги қум конининг гази шу йил кузидаёқ Совет Иттифоқига газ қувури орқали юборила бошлайди. Озарбайжонда ва Закавказьенинг бошқа республикаларида ҳар йили 10 миллиард куб метр газ қабул қилиб олишга тайёргарлик кўрилмоқда.

Ҳозир трассанинг ҳамма участкаларида қурилиш ишлари битай деб қолди. Қувурларнинг аксарияти траншеяларга ёткизилиб, устига тупроқ ташлаб қўйилди. Трасса охирги участкасининг дастлабки бир неча ўн километридаги қувурлар газ ва ҳаво билан тўлдирилмоқда.

(ТАСС).

Смоленск холодильниклар заводининг ишлаб чиқариш қуввати йил сайин ортиб бормоқда. Бу ерда янги синов станцияси ишга тушди, йилига 200 мингта холодильник ишлаб чиқарувчи йиғув цехини жиҳозлаш тугалланди.

СУРАТДА: синов станциясининг умумий кўриниши.

В. Кунов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ГАЗ ЙИҒУВЧИ ПУНКТЛАР ҚУРИЛМОҚДА

ВУКТИЛ. (Коми АССР). Жаҳондаги энг бой Вуктил газ-конденсат конида газ йиғадиган пункт ишга тушди. Бу пункт «Шимол ёғдуси» деб аталган жуда катта магистрал трубопроводга ҳар куни тўрт миллион кубометргача қўшимча «зангори ёқилғи» бериб туради. Бу ёқилғи ана шу трубопровод орқали Москва, Ленинград, Рибинск, Череповец ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларига юбориб турилади. Илгари ишга туширилган иккинчи ва учинчи газ йиғиш пунктлари тайганинг газга бой бағридан шу дамгача 4 миллиард куб метр газ тортиб олди.

Ҳозир қурувчилар яна иккита газ йиғиш пунктларини қуришга киришдилар.

(ТАСС).

ЛОЙИҲАДАГИ ҚУВВАТ МУДДАТИДАН АВВАЛ ЎЗЛАШТИРИЛДИ

Кировободдаги М. Гусейнов номли гилам комбинатининг лойиҳада кўрсатилган қуввати муддатидан қарийб ярим йил илгари ўзлаштирилди. Бунинг натижасида планга қўшимча равишда 10 минг квадрат метрдан ортиқ аъло сифатли буюмлар ишлаб чиқарилади.

Техникани яхши билиш, ундан моҳирлик билан фойдаланиш муваффақият қозонишни таъмин этди. Кейинги вақтларда тўқувчилар, йигирувчилар, ремонтчилардан 350 киши илғор тажриба мактабларида ўз малакасини оширди.

(ТАСС).

Тошкент почтамти—юз ёшда

Ўрта Осиёда энг йирик алоқа корхонаси бўлган Тошкент Главпочтамти бир асрлик марраддан нарига қадам қўйди.

Бундан юз йил муқаддам Тошкентда вужудга келган алоқа почта конторасн собиқ Москва, ҳозирги Энгельс кўчасидаги почтамтдан сал нарироқда жойлашган эди.

Ўша вақтда бир кеча кундузда уч минг — тўрт мингтадан сал кўпроқ почта-телеграф жўнатилар, пойтахтда чиқадиган газеталар эса обуначиларга ярим ой кечикиб топшириларди.

Бугунги Тошкент Главпочтамти — Республика алоқа корхоналарининг энг пешқадамларидан бири. Почтамт ҳар куни бир миллионга яқин почта—телеграф жўнатмоқда. Корхона ходимларидан юздан ортиқроқ киши шавкатли меҳнати учун ҳукумат мукофотларига сазовор бўлган. Булардан беш киши—П. Ф. Ушаков, Д. Саъдуллаев, П. А. Сидоров, Я. И. Копейченко ва А. И. Фукс Ленин орденининг кавалерларидир.

Тошкентда Ҳиндистон билан Покистон ҳукуматларининг бошлиқлари учрашган 1966 йил почтамт тарихида унутилмас воқеа бўлиб қолган. Кенгашга алоқа воситалари билан яхши хизмат кўрсатганлиги учун СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Тошкент алоқачиларига ташаккур изҳор этган эди.

(ЎзТАГ мухбири).

ПАЛЕОНТОЛОГЛАР ЭКСПЕДИЦИЯСИ

СССР Фанлар академияси Палеонтология институти олимларининг экспедицияси Сибирдаги Подкаменная Тунгуска дарёси бўйига жўнаб кетди. Экспедицияга биология фанлари доктори А. Г. Шаров бошчилик қилмоқда.

Олим жўнаб кетиши олдидан ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида сафарнинг мақсади шу районда бундан 260 миллион йил аввал яшаган қадимги ўсимлик, ҳайвонот ва ҳашарот қолдиқларини ўрганишдан иборат эканлигини айтди. Экспедиция қатнашчилари Подкаменная Тунгуска дарёсининг ирмоғи — Чуна дарёси бўйлаб узоқ муддатли рейс ўтказадилар.

„Тошкент оқшоми" почтасидан

МЎЙСАФИД КИОСКАЧИ

Лада бобо кундалик одати бўйича ишга барвақт келиб, киоскани очди. Газета-журналларни тартиблаб қўйди. Киоска атрофини супуриб, сув сепиб ҳам бўлган эдики, ҳали саҳифаларидан босмахона иси кетмаган янги газета-журналларни келтиришди. Уларни дарров қабул қилиб олиб, газетхонлар ёрдамида доналаб, расамадлаб чиқди. Савдо бошланди. Соат ўн бирга қолмай ҳаммасини сотиб тугатди. Иш куни тугагунча, ўқув қуроллари, сиёсий ва техник адабиётлар билан савдо қилишни давом эттирди.

Газета сотувчи Лада бобонинг газетхон харидорлари кундан-кунга ортиб бормоқда.

Биз киоскачини Лада бобо деб атадик. Бобо бўлганда ҳам, саксон етти ёшли табаррук бобо. Аммо, ҳали руҳи тетик. Кўринишидан, олтмиш ёшдан ошмаган дейсиз. Хушчақчақ. Асли касби — нонвойлик. У Тошкентдаги нонбулка фабрикасида узоқ муддат самарали меҳнат қилиб, пенсияга чиққан.

— Ўн тўрт йил дам олдим. Бундай қарасам, ҳаётда одамлардан орқада қолаётгандек ҳис қилдим ўзимни. Тўғрироги, зерикдим. Ниҳоят, шу ишда ишлаяпман. Буни ҳам биринчи касбимдек қадрлайман. Чунки газета кишиларга маънавий озуқа беради. Уларни дунё воқеаларидан хабардор қилади,— дейди Лада бобо.

Чилонзор район «Союзпечать» бошлиғининг ўринбосари Сайфиддин ака Рихсиев:

— Лада бобо сал кам тўқсон ёшда бўлишига қарамасдан, омма билан хушмуомала бўлишда, газета-журналларни ўз вақтида реализация қилишда, умуман, планни ортиғи билан бажаришда баъзи бир манман деган ёш киоскачилар билан бемалол беллашади. У бизнинг табаррук отахон матбаачимиз,— деди ҳурмат билан.

44-киоска сотувчиси мўътабар Лада Мудрийга ишларида муваффақият тилаб қоламиз.

Р. ЛУТФУЛЛАЕВ.

Бош бека

Жамол опани Уй комитети аъзолигига сайлашганда, баъзилар унинг кўпчилик ишончини оқлашига иккиланишган эди: «Ўзи пенсионер бўлса. Ёши ҳам бир жойга бориб қолган...» Лекин кўпчилик унга катта ишонч билдиришиб, 64-уйдан Уй комитетига вакила қилиб сайлашди.

Мана, икки йилдирки, Жамол опа Раҳимова кўпнинг ташвиши билан банд. Гарчи кекса бўлса-да, эл ишончи унинг кучига,куч, ғайратига-ғайрат қўшди.

Маълумки, «Марказ-5» янги массив. Ундаги биринчи уйларга кишилар бундан икки-икки ярим йил бурун кўчиб кирган бўлсалар, охирги уйларнинг фойдаланишга топширилганига атиги етти-саккиз ой бўлди. Массивда ҳозир ҳам қурилиш кетаётир, йўл-йўлаклар тузатилмоқда.

Демак, массив янги. Шунга кўра ташвиши ҳам кўп. Бу ташвишларни эса 30-ЖЭК коллективининг ўзи уддалолмайди. Бунда кенг жамоатчиликнинг ёрдами керак.

Жамол опа катта бир Уй жамоати вакиласи. У—сира тиниб-тинчимайди.

Ҳовлилар ва массив тротуарларига ўрнатилган нон чироқларини шаҳар электр тармоғига улаш анча пайсалга солинди. Кеч кириши билан атрофга қоронғилик чўкарди. Бу тунги сменадан қайтувчилар, кеч юрувчилар учун анча ноқулай эди. Жамол опа ЖЭКка, шаҳарни электрлаштириш бошқармасига неча марта борди. Улардан чироқларни ёндириб беришни кўпчилик номидан талаб қилди. Мана, ҳозир кўча ва йўлкалар кечалари ҳам кундузгидек нурафшон.

31-поликлиника шифокорлари билан аҳоли алоқасини мустаҳкамлашда ҳам Жамол опанинг ҳиссаси катта. Яқинда унинг ташаббуси билан 64 ва 65-уйда турувчилар билан врач М. Мусоҳиддинованинг учрашуви ўтказилди. Ўртоқ М. Мусоҳиддинова уй бекаларига оила гигиенаси ва озодалик ҳақида консультация берди.

Ҳа, Жамол опа Раҳимова ана шундай фаол жамоатчи.

Ш. СИДДИҚОВ.

Сиз кўриб турган бу суратни фотоҳаваскор А. Чаплигина редакциямизга юборган. У Сергели районидаги ўт ўчирувчилар мактабининг бир группа бадиий ҳаваскорларини машғулот вақтида суратга туширган.

Лев СКРЯГИН.

Дунёни ларзага солган ҳалокат

Океанга чўккан бойлик

Яқинда чет эл газеталари саҳифаларида 3800 метр чуқурликка чўкиб кетган улкан «Титаник» кемасини сув сатҳига кўтариш учун Англияда тайёргарлик бораётгани ҳақида хабарлар учраб қолди. Шунча чуқурликдан кемани кўтариш мумкинми? Бу саволга халқаро экспедициянинг ўн аъзосининг ҳаммаси (етти инглиз, икки венгриялик ва бир австралиялик) бир овоздан мумкин деган жавоб қайтарди. Ҳозирда шу масала юзасидан турли лойиҳалар тайёрланмоқда. Шу пайтгача 100 метр чуқурликдан ҳам кема юзага чиқарилмаган. Комиссия аъзоларига бу ҳақиқат албатта маълум. «Титаник»ни сув сатҳига кўтариш жуда мураккаб ва оғир муаммо. Тахмин қилинишича бу ишга 2 миллион фунт стерлинг сарф бўлса керак. Лекин улкан кема сейфларида 8 миллион фунт стерлинг баҳосига тенг келадиган олтин ётибди деган тахминлар бор.

Робертсонни нега лаънатладилар?

Кундузлари у репортёрлик блокноти билан Лондон док (кемаларни кўздан кечирадиган ва тузатадиган жой)ларида шошилиб юрар, кемаларни страхование қилиш залларида кимлар биландир учрашар, кечалари эса уйига беркиниб олиб шам ёруғида фантастик романлар ёзарди. Лекин Морган Робертсоннинг омади юришмади: ноширлар унинг ғалати планеталиклар билан баҳайбат калтакесак ва динозаврлар орасидаги тўқнашувлар ҳақида ёзилган китобларини босмадан чиқармай қуйдилар. Демак, асарни реал ҳақиқатга яқинлаштириш керак, қарор қилди ўзича Робертсон ва воқеаларни Атлантика океанига кўчирди.

Робертсонни кўп вақтлардан бери Англия ва Американинг пароход компаниялари орасидаги «Атлантиканинг мовий лентаси» учун рақобати қизиқтириб юрар эди. Тезликнинг бу символик соврини океанни энг қисқа вақт ичида сузиб ўтган кемаларга берилар эди. Бу кўрсаткич кемасозлик техникасининг ривожланиши билан қисқариб борарди. 1838 йили «Грейт Вестерн» деб номланган ғилдиракли пароход океанни 15 суткада кесиб ўтади. Ярим аср ўтгач «Сити оф Пэрис» номидаги винтли кема Ливерпулдан Нью-Йоркка ўртача 20 узел тезлик билан олти суткада етиб келади. Ўша пайтларда Шимолий Атлантика океани кемасозликнинг янги конструкцияларини текшириб кўришда, кема қозонлари, пар билан ишлайдиган машиналар, турбиналар, винтлар ва ҳоказоларни синашда гигант полигонга айланган эди.

Робертсоннинг китоби 1898 йили босиб чиқарилди. Хўш, «Тицкетность» («Беҳудалик») деган ғалати ном билан номланган фантастик роман нималар ҳақида ёзилган?..

Англияда дунёда тенги йўқ «Титан» номли трансатлантик лайнер қуришди. У сувда чўкмас, дунёда энг чиройли ва энг тез юрар кема. Шу туфайли бу улкан кемада биринчи бўлиб сайр этиш шарафига ман-ман деган миллионерлар муяссар бўлишган эди. Апрелнинг совуқ тунларидан бирида «Титан» бор тезлиги билан айсбергга урилади-да чўкиб кетади. Кемада мавжуд шлюпка (ҳар эҳтимолга қарши сақланувчи қутқариш қайиқча)ларнинг етишмаслиги натижасида икки мингга яқин пассажирларнинг кўпчилиги чўкиб кетади...

Шимолий Атлантика инсониятнинг зўр меҳнати натижасини, кишиларнинг матонатини, қаҳрамонлигини, пасткашлигини, олижаноблигини ва қўрқоқлигини бенишон ўз тубига яширган жаҳаннамга айланади.

Романдаги мудҳиш воқеа инглизларга ёқмади ва борабора уни эсдан чиқариб юбордилар.

Орадан 14 йил ўтди. Кўпчиликнинг хотирасидан ўчиб кетган Робертсоннинг номи Лондонда чиқадиган «Таймс» газетасининг биринчи саҳифасида тасодифан пайдо бўлиб қолди. Ҳукуматнинг расмий ахборотида бундай дейилган: «Атлантика океанида йилномаларда ҳам битилмаган бахтсизлик рўй берди. 1921 йил 11 апрелида биринчи марта сузишга чиққан «Уайт Стар» компаниясининг «Титаник» номли пароходи айсберг билан тўқнашиб, ҳалокатга учради. Охирги маълумотларга кўра 2800 кишидан 700 кишигина омон қолган.

Инглизлар қаттиқ саросимага тушиб қолдилар. Қачонлардир Робертсон тўқиган даҳшатларнинг ҳаммаси бор ўхшашлиги билан энди ҳақиқатга айланганди. Пароходларнинг номи ҳам ўйлаб топилгандек «Титан» ва реал «Титаник». Катталиги ва тузилиши жиҳатидан бутунлай ўхшаш, иккала лайнернинг тўрттадан трубаси ва учтадан винти бўлган. «Титан»нинг узунлиги 260 метр, «Титаник»нинг узунлиги эса 268 метр.

Энди бошқа ўхшашликлари ҳақида: пароходларнинг ҳажмлари: 70 минг тонна ва 66 минг тонна. Машиналарининг қуввати: 50 минг от кучи ва 55 минг от кучига тенг. Максимал тезликлари ҳар иккаласида ҳам 25 узел. Рўй берган фожианинг сабаби, вақти-жойи худди бир хилда. «Титан»да бўлганидек «Титаник»да ҳам «олий жамият аъзолари» — миллионерлар сайр этмоқда эдилар, иккала кемада ҳам шлюпкалар етишмас эди. Ўхшашликларнинг рўйхати шунчалик кўп ва аниқ эдики, бундай башоратнинг қандай содир бўлганига ҳеч кимнинг ақли бовар қилмас эди. Газеталар Морган Робертсонни қайғу генийси, кароматчи, фолбин деб атадилар.

Унинг адресига «Титаник» билан бирга йўқ бўлиб кетган кишиларнинг қариндош-уруғларидан, бевалардан сон-саноқсиз ғазаб мактублари ёғила бошлади. «Тицетность»ни лаънатладилар, роман қайта ҳеч нашр қилинмади. «Титаник» сўзи эса денгиздаги тенгсиз офат ва ҳалокат символи бўлиб қолди.

«Сувда чўкмас» қандай қилиб чўкиб кетди?

Англиялик денгизчилар бу саволга жавоб бермасликка ҳаракат қилардилар. Жавоб берган тақдирда ҳам «стихиянинг енгиб бўлмас кучлари ва денгиздаги кутилмаган тасодифлар» қабилидаги сўзлардан нарига ўтмас эдилар. Аслида эса бу унчалик эмас. «Титаник»нинг ҳалокатига капитализмнинг шафқатсиз ва фойдасиз конкуренцияси энг биринчи айбдордир.

Мовий лента учун кураш, айниқса шу асрнинг бошларида кучайиб кетди. 1910 йили Англиядаги «Кунард Лейн» фирмасига қарашли «Мавритания» лайнери соатига ўртача 26 узел тезликда ҳаракат қилиб, океанни бор-йўғи 106 соат ичида кесиб ўтди.

Унга нисбатан конкуренцияда бўлган «Уайт Стар» фирмаси пассажирлар ва давлат почтасини ўзига оғдириб олиш учун бор кучи билан энг катта саналувчи икки кема қурилишини тезлатиб юборди. Биринчи гигант «Олимпик» ўзини оқламади, тезлиги 22 узелдан нарига ўтмади. Бор ишонч энди «Титаник»ка қолган эди. Компания унинг тезлигини соатига 25 узелга етказиш учун қайта лойиҳа ишлаб чиқди. Шу билан бирга «Уайт Стар» асосий даромад манбаи бўлган пассажирлар дидини яхши ўрганиб чиқди. Ўзига бино қўйган пассажир - миллионерлар ҳар томонлама қулайликни ва дабдабаликни истардилар. Улар учун океандаги сайр шаҳардаги яхши ҳордиқдан қолишмаслиги керак эди.

Шунинг учун «Титаник»нинг ҳамма 11 палубасида ўта ҳашамат билан ишланган люкслар ва мюзик-холлардан тортиб то лифтлар, қишки боғ, гимнастика зали, ғилдиракли конькида учиш учун майдонча, чўмилиш учун бассейн, ҳаттоки, турклар ҳаммомигача бор эди. Кема эгалари ниҳоятда ишонганларидан уни етарлича шлюпкалар билан таъминлашни ҳам ортиқча деб билдилар.

Фожиали рейс 1912 йилнинг 11 апрелида бошланди. Кема бортида 1316 пассажир ва экипаж аъзоларидан 891 киши бор эди. «Уайт Стар» компанияси биринчи рейсдаёқ «Мавритания»дан биринчиликни олиб қўйишни мақсад қилиб қўймаган эди албатта. Аввал «Титаник» фақатгина «чаққонлик» билан дунёда ном қозониши керак эди. Лекин лайнер портида молия магнати (катта капиталист) миллионер Брюс Исмей ҳам бўлиб, «Уайт Стар» компанияси ва «Титаник» тамоман унинг қўл остида эди. Исмей саёҳатнинг биринчи куниёқ дабдабали банкет вақтида «Ҳамма тезликда дунё рекордининг гувоҳи бўлади» деб қадаҳ кўтарди. Шундай қилиб, «Титаник» Атлантикадаги жанубий трассадан бормай қисқароқ бўлган шимолроққа бурилади.

Соат 23 дан 40 минут ўтган. Кузатиб борувчи тун қоронғусида хира айсбергни кўради ва уч марта бонг уриб, телефон орқали бошқарувчига хабар қилади. «Титаник» чапга бурилди. машиналар тўхтатилди. Лекин кечикилган эди. Муз тоғининг ўткир қирраси сув остидан 100 метрча узунликдаги пўлат қопламани қирқиб юборди. Улкан кеманинг икки бўлими сув билан тўлганда ҳам бемалол суза оларди. лекин сув бир йўла олти бўлимга отилиб кира бошлайди.

Тўқнашувдан 45 минут ўтгач, пассажирлар қутқарув чамбарларини кийиб юқоридаги палубада йиғилишлари буйрук қилинади. Лекин «Титаник»нинг чўкмаслиги ҳақидаги афсонага қаттиқ ишонган одамлар кеманинг ҳалокатига учраётганига лоқайд қарадилар. Люкс ва биринчи класс салонларида ётганлар эса иссиққина жойларини ташлаб, совуқ палубада йиғилишга эриниб сусткашлик қилардилар. Ҳамма нарса тушда содир бўлаётгандек эди: океан туни милтирар, оркестр ўйнар, кимдир рақсга тушар, кимлардир қорбўрон ўйнашарди.

Худди шу дамларда кема офицерлари саросимага тушган одамларни тинчлантиришга ҳаракат қилардилар. Сув билан тўлаётган пастки қаватлардаги юзларча одамлар беҳисоб йўлакларда адашиб, тепага чиқишга йўл ахтаришар, у ёқдан бу ёққа телбаларча югуришар эди. Йигирматача қутқарув шлюпкасида 1300 киши жон сақлаши мумкин. Биринчи бўлиб аёлларни ва болаларни қутқариш керак эди.

Соат 2 дан беш минут ўтганда чўкаётган кемадан охирги шлюпка узоқлаша бошлади. Тўс-тўполон ва ур-йиқитлар натижасида шлюпкаларнинг ярмигача одам тўлмаёқ жўнаб қолишганди. Ўлимга маҳкум кемада яна 1600 га яқин одам қолган, уларнинг пешонасига муздек совуқ сувга чўкиш ёзилган экан.

Охирги дақиқалар ҳақида «Титаник» ҳалокатининг гувоҳларидан бири шундай ёзади:

Кечаси соат иккилар чамаси биз кема тез энгашаётганини пайқадик, бошқарув бўлинмаси аллақачон сув остида эди. Пароходнинг орқа томони борган сари юқорига кўтарила бошлади. Салонлардаги чироқлар бирдан ўчиб қолди, кейин эса бир неча дақиқа ёниб турди ва батамом ўчиб қолди. Шу пайтда бир неча миль узоқдан ҳам эшитса бўладиган тарақа-туруқ эшитилди. Қозон ва механизмлар ўз жойидан кўчиб кетганди.

Лекин ҳали ҳамма нарса тугагани йўқ. Кема ҳайрон қоларли даражада вертикал турганча узоқ вақт тўхтаб қолди, тахминан беш минутча бўлса керак. Биз энг даҳшатли инграш, йиғи садоларини эшитдик. Улар океаннинг муздек сувларида ўлим билан олишиб, қутқаришга чақираётган дўстларимиз эдилар.

1912 йил 30 июль куни «Титаник» ҳалокатини текшириш учун Буюк Британия ҳукумати томонидан тайинланган махсус суд комиссиясининг раиси лорд Мерсей қуйидаги хулосага имзо чекди: «Суд юқорида номи зикр этилган кема ҳалокатини ўрганиб чиқиб, ҳақиқатан ҳам ҳалокат кема жуда катта тезлик билан кета туриб тўқнашиш натижасида содир бўлган деган хулосага келди».

Айни бир вақтда текширишни АҚШ сенатининг кўрсатмасига биноан ҳам олиб борилди.. Иккала комиссиянинг ҳисоботи минг бетдан ортиқроқ қоғозни эгаллади.

Ҳалокатнинг сири икир-чикирларгача ўрганилган бўлишига қарамай, 1912 йил 11 апрелдаги даҳшатли тун матбуот саҳифаларидан тушмай келмоқда.

[Давоми 4-бетда]

К. МАРКС САФДОШИНИНГ ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

«Билим» жамияти ташкилотлари Фридрих Энгельс туғилган куннинг 150 йиллигига тайёргарлик ишларида актив қатнашмоқдалар. Ф. Энгельс туғилган куннинг 150 йиллиги шу йил 28 ноябрда нишонланади. Ана шу сана муносабати билан Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениеси президиуми лекция пропагандаси вазифаларини муҳокама қилди.

Президиум мажлисида қабул қилинган карорда лекцияларда Ф. Энгельснинг марксизмни ишлаб чиқишга, илмий тафаккур ва пролетариат революцияси практикаси ютуқларини фалсафий жиҳатдан умумлаштиришга қўшган ҳиссасининг моҳиятини очиб берувчи масалаларга алоҳида эътибор бериш кўзда тутилади.

Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениеси СССР Фанлар академиясининг Философия институти ҳамда РСФСР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги билан биргаликда «Ф. Энгельс ва марксизмнинг ҳозирги замон проблемалари» деган мавзуда илмий конференция — семинар ўтказишни мўлжаллайди. Пойтахтдаги марказий лекторийда «Ф. Энгельс ва фаннинг ҳозирги замон проблемалари» деган мавзуда лекциялар уюштирилади, илмий коммунизм асосчиларидан бири туғилган куннинг 150 йиллигига бағишланган тематик кеча ўтказилади.

«Знание» нашриёти К. Маркс сафдошининг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида бир неча брошюра чиқаради.

(ТАСС).

*Китоблар оламида

ЭРК МАДҲИ

Оқин сувдир
ҳисларим менинг,
Кўлмак бўлиб қолса,
тинурман
Юрагимга тўлқин
солса завқ,
Вараққа снёҳдек
инурман.

Бу мисралар шоира Ойдин Ҳожиеванинг Ғафур Ғулом номли бадиий адабиёт нашриёти томонидан чиқарилган «Шабнам» шеърий тўпламидан олинган.

Шоиранинг бу тўпламига «Кўзларимда сенинг хаёлинг», «Эсимга тушасиз», «Томчи ёш», «Аскар беваси», «Она мактуби», «Турналар», «Онам севган қўшиқ», «Лов этди бир учқун», «Йўл», «Субҳидам» сингари бир қатор шеърлари ва «Келинчак» достони киритилган.

Тўпламдаги шеърларда ва достонда ҳозирги кундаги ўзбек аёлининг қувонч ва ташвишлари, интилишлари, орзу-умидлари тараннум этилади. Ўтмишда ҳақ-ҳуқуқсиз бўлган аёлларнинг бугунги кунда коммунистик жамият қуришнинг актив аъзосига айланганлигини шоира ёркин мисраларда куйлайди.

«СЎНГГИ ҲУЖУМ»

Т. Кайипбергенов Совет Қорақалпоғистонида проза жанрини, айниқса, тарихий роман жанрини ривожлантиришга катта ҳисса қўшаётган адиблардан биридир. У ўз асарлари билан кенг китобхонлар оммасининг ҳурматига сазовор бўлмоқда.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти яқинда ёзувчининг «Сўнгги ҳужум» романини ўзбек тилида нашр этди.

Романда Совет Қорақалпоғистонида 30-йилларда бўлиб ўтган воқеалар, коммунистлар ва комсомолларнинг қишлоқларда колхоз тузуми учун олиб борган курашлари қаламга олинган.

Ўша йиллари йирик ер эгалари ўз мулкларидан ажралиб қолишдан қўрқиб, тиш-тирноқлари билан колхоз тузумига қаршилик кўрсатишар эди. Улар турли йўллар билан халқдан чиққан илғор фикрли кишиларни ўлдиришар, совет колхоз тузумига, совет тузумига зарба бермоқчи бўлишарди. Аммо уларнинг барча қора ниятлари коллективга уюшган соф виждонли кишилар томонидан барбод этилади.

Халқ душманлари— Жунайдхон босмачиларининг қолдиқлари зарбага учрайди. Романни Ҳайдарали Ниёзов ва Норбой Худойбергановлар таржима қилишган.

Т. ИСМОИЛОВ.

Планетамиз янгиликлари

Асвон тўғони ишга тушди

АСВОН. ТАСС мухбири Юрий Трушин хабар беради: Баланд Асвон тўғонининг 12, охирги гидроагрегатини 21 июлда Бирлашган Араб Республикасига расмий топшириш маросими бўлди. Топшириш маросимида Бирлашган Араб Республикасининг энергетика ва баланд Асвон тўғони ишлари билан шуғулланувчи министри Муҳаммад Сидқий Сулаймон, Асвон вилоятининг губернатори Амин Умар, Совет ва Миср экспертлари ҳозир бўлишди.

Совет ва Араб ишчилари ва мутахассисларининг фидокорона меҳнати туфайли лойиҳада белгиланган қувват — 2.1000 киловаттга муддатидан олдин эришилди. Эрталаб соат 10 да 12-агрегат «Яшасин совет — араб дўстлиги!» деган гулдурос хитоблар остида ишга туширилди. Шу муносабат билан Сидқий Сулаймон совет мухбирларига айтдики, «12-турбина ишга туширилганлиги Миср халқининг ифтихори бўлган Асвон гидротехника комплекси қурилиб битганидан далолат беради. Ҳар иккала томон ўртасидаги битимлар ва мажбуриятларнинг ҳаммаси ва барча ускуналарни етказиб бериш муддатидан олдин ва техникавий юксак даражада бажарилди».

Министр Асвон тўғонини қуришда дўстона иқтисодий ва техникавий ёрдам ва мадад бериб турган совет халқига ва Совет ҳукуматига ташаккур изҳор қилди. 12-агрегатни монтаж қилишда инженерлардан Ю. Н. Кузнецов, В. В. Шулатов, В. А. Малишев араб инженери Савайдон бошчилигидаги араб — совет бригадалари айниқса яхши ишладилар.

Совет Иттифоқи билан Бирлашган Араб Республикаси ҳукуматлари ўртасида тузилган битимга биноан қурилаётган бутун Асвон комплекси 1970 йилда тугалланади.

Тошдан бино қилинган гидротехника иншоотлари орасида жаҳонда энг катта иншоот бўлган бу жуда катта тўғон устига ҳозир гранит қопланмоқда.

Асвон комплексининг Бирлашган Араб Республикаси экономикаси учун аҳамияти жуда катта. Миср мутахассисларининг қилган ҳисобларига қараганда, 1967—1968 йилларда мамлакатнинг миллий даромади Асвон комплекси туфайли 90 миллион Миср фунти миқдорида кўпайди, 240 минг гектарга яқин ер йил бўйи қондирилиб суғориладиган бўлди, 298 минг гектар янги ерлар ўзлаштирилди.

Асвон гидростанциясидан бутун мамлакат орқали Искандарияга тортиб келинган юқори вольтли электр линиялари қишлоқларни электрлаштиришни бошлаб юборишга имкон беради. Аммо, Асвон электростанцияси Бирлашган Араб Республикасининг саноати учун, айниқса катта истиқбол очиб беради.

Асвон гидроэлектростанцияси йилига ўрта ҳисобда 10 миллион киловатт соатга яқин электр энергия ишлаб чиқаради.

12-агрегатни Мисрга топшириш маросими совет — араб дўстлиги байрамига айланди. Станция биносида араб ва рус тилларида ёзилган: «Асвоннинг 12-агрегати Миср халқининг бахт-саодати учун ишлаётир» деган сўзлар ярқираб турибди.

Куннинг иккинчи ярмида Бирлашган Араб Республикасининг энергетика ва баланд Асвон тўғони билан шуғулланувчи министри билан араб ва совет журналистларининг учрашуви бўлиб ўтди.

БЕРЛИН. Шаҳар марказидаги Немис давлат опера театрининг биноси. Бу ерда ўтган йили Совет Иттифоқи Большой театрининг гастроллари зўр муваффақият билан ўтган эди.

О. Соловьёв фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ТУНИСДА СОВЕТ ВИСТАВКАСИ

ТУНИС. Тунис шаҳридаги энг катта кўргазма зали — Муниципал галереяда совет гравюраси ва литографияси кўргазмаси очилди. Кўргазмага совет рассомлари ва ўймакорлик усталаридан қирқдан кўпроқ кишининг асарлари қўйилган.

БОЙКОТ КУЧАЙТИРИЛДИ

ЯУНДЕ. Камерун ҳукумати Жанубий Африка Республикаси, Португалия ва Жанубий Родезияга нисбатан бойкотни кучайтириш юзасидан янги чоралар кўрилишини эълон қилди. Бундан буён ана шу уч мамлакат гражданларининг Камерунга кириши тақиқланади.

Ана шу мамлакатлар билан савдо-сотиқнинг тақиқланганлиги шунингдек Жанубий Африка Республикаси Португалия ва Жанубий Родезия кемалари билан самолётларининг Камерун портларига кириши ёки Камерун аэродромларидан фойдаланиши тақиқланганлиги ўз кучида қолади.

(ТАСС).

ЖАВОҲАРЛАЛ НЕРУ НОМИДАГИ МУКОФОТ ЛАУРЕАТЛАРИ

Совет фани, адабиёти ва санъати арбобларидан 10 киши Жавоҳарлал Неру номидаги мукофотнинг 1969 йилги лауреати номини олишга муваффақ бўлди.

Совет томонидан — СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, Ҳиндистон томонидан Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди раислик қилаётган комитет шундай қарор чиқарди.

Фахрий мукофотга қуйидагилар сазовор бўлдилар: ёзувчи А. Т. Олимжонов — «Ўтрордан туҳфа» деган тарихий романи ва Ҳиндистон мавзуида ёзилган бошқа асарлари учун; Рассом М. Абдуллаев — «Ҳиндистон мавзуларида» чизган асарлари учун; композитор С. А. Баласанян — ҳинд достонлари асосида ёзилган «Шакунтала» балетига басталанган музикаси учун; ҳиндшунос В. В. Балабушевич — илмий асарлари учун; балетмейстер Н. В. Данилова— «Читра» балетини Куйбишевдаги опера ва балет театрида саҳналаштиргани учун; З. М. Димшиц, О. Г. Ульциферов ва В. И. Горюнов — ҳинд тили дарслигини ёзганликлари учун; шоир Э. Б. Межелайтис — Ҳиндистон тўғрисидаги шеърлар тўплами учун.

Совет Иттифоқининг фан, адабиёт ва санъат арбоблари орасида ўз асарлари билан СССР ва Ҳиндистон халқларининг дўстлиги, ҳамжиҳатлигини мустаҳкамлашга ёрдамлашаётган кишилар 1967 йилдан бери ҳар йил Жавоҳарлал Неру мукофоти билан тақдирланмоқдалар.

(ТАСС).

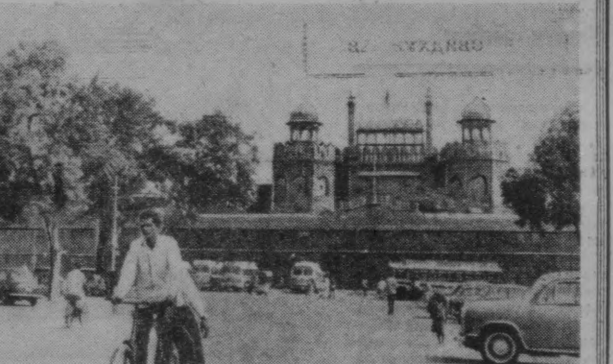

ҲИНДИСТОН. Деҳлидаги Қизил форт ҳинд халқининг миллий эркинлик учун кураши тарихидаги жуда кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлган. Машҳур давлат ва сиёсий арбоб Жавоҳарлал Неру шу ерда мустақил Ҳиндистоннинг байроғини кўтарган эди.

Аджерпресс—ТАСС фотоси.

ЭРОН ВА СССР ХАЛҚЛАРИ БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА

ТЕҲРОН. Совет — Эрон чегарасининг ҳар иккала томонидаги минглаб аҳоли ҳаяжонли воқеанинг гувоҳи бўлди: Мил-Муғон тўғони ёнидаги сунъий кўлга Аракс суви қуйила бошлади. Биргаликда тузилган Совет — Эрон лойиҳаси — 44.000 киловатт қувватли ГЭС-ни, тўғон ва сув омборини ўз ичига олган Аракс дарёси бўйидаги гидротехника иншооти чегаранинг иккала томонидаги бир неча ўн минг гектар қақраб ётган ерларни суғориш, шаҳар ва қишлоқларни электр энергия билан таъминлаш имконини беради.

Шу воқеа муносабати билан СССР энергетика ва электрлаштириш министри П. С. Непорожний, Эрон гидроресурслар ва энергетика министри Мансур Руҳоний ва бошқа расмий кишилар қурилишга келишди. Портлаш йўли билан айланма канал тўсиғи олиб ташланиб, жиловланган Аракс суви янги ўзан орқали сув омборига оқа бошлади.

(ТАСС).

АФРИКАГА ҚАРШИ ҚУРОЛ

ДОРУССАЛОМ. Англия ташқи ишлар министри Дуглас-Хьюмнинг Жанубий Африка Республикасига яна қурол-яроғ етказиб бериш масаласида айтган гапини Танзанияда чиқадиган «Нэшнелист» газетаси «Африка давлатларини қаттиқ ҳақоратлаш» деб атади.

Газетанинг ёзишича, Африка манфаатлари тўғрисида «ғамхўрлик» қилаётирмиз, деб сафсата сотаётган Англия ҳукумати Африка мамлакатлари билан ҳеч қандай маслаҳатлашмай претория ирқчиларига қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида қарор кабул қилди.

Танзания газетаси Англия ҳукуматининг «ташқи душманлардан мудофаа» эҳтиёжлари учун Жанубий Африка Республикасига қурол-яроғ етказиб берилади, деган даъволарни фош қилиб претория ҳукмдорлари «Апартеидга қарши чиқаётган Африка давлатларига ва биринчи навбатда Танзания билан Замбияга ҳужум қилиш ниятларини яшираётганлари ҳам йўқ», деб таъкидлайди.

ЛУСАКАДА НАМОЙИШ

ДОРУССАЛОМ. Лусакадан берилган хабарларга қараганда Замбия студентларидан бир неча юз киши Англия ҳукуматининг Жанубий Африка ирқчиларига яна қурол-яроғ етказиб бериш ниятига қарши норозилик билдириб, Англия олий комиссияси биноси ёнида намойиш ўтказди.

Намойишчилар кўтариб ўтган плакатлардан бирига: «Англия бизга уруш эълон қилди, биз ҳам Англияга уруш эълон қиламиз!» деган сўзлар ёзилган эди. Хабарларда айтилишича, студентлар Англия ваколатхонаси биноси деразаларини тошбўрон қилганлар ва Британия байроғини олиб ташлаганлар.

(ТАСС).

ЯНА ИҒВОГАРЛИК

БАЙРУТ. Исроил аргессорлари Ливаннинг жанубий районларига яна ҳужум қилдилар. Ливан ҳарбий қўмондонлиги вакилининг айтишича Исроил қўшинларининг бронетанк бўлинмаси 20 июлда чегарадаги Мажидан ва Халта (Асбайя райони) қишлоқлари оралиғида Ливан территориясига бостириб кирди. Ливан артиллерияси душманга ўт очиб, уни чекинишга мажбур қилди. Айни вақтда Исроил қўшинлари Ливан армияси позицияларини тўпга тутди. Ахборотда айтилишича, отишма салкам беш соат давом этган. Ливан томони талафот кўргани йўқ.

ЗИЛЗИЛАДАН ЗАРАР КЎРГАНЛАРГА ЁРДАМ

ЛИМА. Перу пойтахтининг халқаро аэропортига яна тўртта совет самолёти, шу жумладан иккита «АН-22», «Антей» келди. Бу самолётлар дала госпиталига хизмат қилиш учун вертолёт, дори-дармон, транспорт воситалари ва бошқа асбоб-ускуналар келтирди.

Бир группа врачлар ва альпинистлардан иборат ёшлар медицина отряди Уайлая водийсига жўнаб кетди. Дала госпитали ҳам ўша ерга кўчирилди. У зилзиладан шикастланганларга зарур ёрдам беради.

(ТАСС).

(Боши учинчи бетда).

Мавҳум айсберг ва музлаб қолган жентельмен ҳақида

Мана «Титаник» эпопеясидан» бир неча сатрлар.

«Титаник» рейсга чиқмасдан бир кун олдин «Нью-Йорк» лайнери билан тўқнашиб кетишига озгина қолган эди. Шунда «Нью-Йорк» сувнинг қайтиши ҳодисаси натижасида боғлаб қўйилган арқони ечилиб кетиб, кемалар урншиб кетишига сал қолганди. Ораларидаги масофа уч метр қолганда «Титаник»нинг капитани кемани тўхтатишга улгурди.

Агар «Титаник» «Нью-Йорк» билан салгина тўқнашиб, у ербу ери тилинганда ҳам кеманинг сафарга чиқиши кечиктирилиб, ҳалокатнинг олди олинган бўлар эди.

Эфирдаги драма

«Титаник»ни кўп кемалар огоҳлантириш учун ҳаракат қилардилар. Айсберг билан тўқнашувдан бир соат олдин радист Филипс «Калифорниан» лайнеридан навбатдаги огоҳлантирувни қабул қилди: «Биз тўхтаб қолдик, теварак атроф муз билан қопланган» Лекин у қўпол жавоб эшитди: «Овозингизни ўчиринглар. Мен бандман, Рас билган гаплашяпман. Филипс кун бўйи Америкага хусусий радиограммалар узатиб, яхши «чойчақа» ишлаётган эди. Худди «сузувчи шаҳарча» ўз ҳалокати сари сузиб бораётган охирги пайтларда радист жавоб радиограммаларини қабул қилаётган эди.

Мавҳум айсберг

«Титаник»нинг ҳалокатидан озроқ вақт ўтгач, ўша кемага ўхшаш «Олимпик» кемаси билан мавҳум айсберг тўқнаштириб кўрилди. Шунда вахтадаги штурман: «Чап борт томонга! Машиналар тўхтасилсин! Тўлиқ орқага!» деб катта хатога йўл қўйган экан. Айниқса, охирги команда кемани бошқаришни ёмонлаштирган. Англиялик кемасозлар «Агар штурман янглишмай, тўғри команда берганда» «Титаник»нинг бурни 15-20 метрча жойидан шикастланса-да, уни қутқариб қолиш мумкин эди, дейдилар.

Музлаб қолган жентельмен

Матбуотда «Титаник» ҳақидаги сохта уйдирмалар ҳам учрай бошлади. Бу бекорчи васваса билан қалам тебратаётганларнинг иши, гўё ҳалокатга учраганларнинг баъзилари ўлим олдидан васиятнома ёзиб, океанга оқизишган шиша идишлар топилган эмиш.

Кўп ўқувчиларга чет эл матбуотининг баъзи шов-шувлари маълум бўлса керак. Яқинда Американинг патруль кемаси Жанубий Атлантикадаги муз айсбергларни портлатаётган пайтда бир муз тоғнинг устида қотиб қолган жентельменни топишганлиги ҳақида «шов-шув» чиқиб қолди. Улар муз жентельменни «Титаник»нинг пассажири деб ишонтирмоқчи бўлдилар ва бу одам айсберг устида эллик йилдан ошиқроқ «сузиб» юрган эмиш. «Шов-шув» муаллифлари Шарқий Атлантика айсбергларининг Азор ороллари жойлашган кенгликкача етиб бормаслигини ва Жанубий Атлантикада фақат текис муз тоғлари сузиб юришини унутган эдилар.

Умар Хайёмнинг аччиқ ҳазили

Қачонлардир, шоир Умар Хайём: «Дунёдан кўз юмганимдан кейин ҳам мени ўзим орттирган бахтсизликлар таъқиб этиб юради» деб ҳазил қилган эди. У ҳақиқатан ҳам тўғри айтган экан. Чўкиб кетган «Титаник» ўзи билан «инсониятнинг буюк кашфиёти» «Рабаят» («Рубоий»)нинг қўлёзмасини олиб кетди. Ҳозиргача бу қадимги қўлёзмани сув ювиб кетган бўлса керак. Гувоҳлар ҳаётми? Ҳа, ҳозирда ҳалокатнинг икки гувоҳи ҳаёт. Булар стюарт Зигфрид Ахренс ва кема оркестрининг скрипкачиси Отто Рифенштейнлардир. Улар 80 ёшдан ошган. Иккови ҳам ГДР да яшайди.

Хенрик Наэсснинг иқрори

1962 йилнинг январь ойи Англиядаги кичик шаҳарча Уоллесида «Калифорниан» лайнерида капитанлик қилган 84 ёшли Стенли Лорд вафот этди. Ҳалокат юзасидан суд бўлаётган пайтда Британиянинг савдо министрлиги Лордни денгиздаги энг қаттиқ жиноят чўкаётганларни қутқаришга ҳаракат қилмаслик жинояти билан айблади. Омон қолганлар кема чўкаётган пайтда тахминан олти мильча узоқликда «Калифорниан» кемасининг тунги чироқларини кўрганликларини исботладилар. Капитан Лорд қаттиқ туриб ўзини ҳимоя қилди, онт ичди, норозилик билдирди, ўша вақтда ҳалокат бўлган жойдан 30 миль узоқликда бўлгани ва ҳеч қандай ҳалокат сигналини кўрмаганини айтди. Лекин барибир унга ишонмай хизматдан четлатдилар. Бечора Стенли Лорд 50 йилча ҳаёт кечирди ва ҳамманинг нафратига учраб, ночорликда дунёдан кўз юмди.

У вафот этгандан бироз кейин, тақдирнинг тасодифий зайли билан инглизлар уни бекорга айблаганларини билдилар. Кимдир тасодифан Норвегиянинг «Самсон» деб аталадиган ҳунармандчилик кемаси капитанининг катта ёрдамчиси Хенрик Наэсс ёзган шахсий қўлёзмасини ва вахта журналини топиб олди. Маълум бўлишича, «Титаник»дан кўринган кема «Калифорниан» бўлмай, балки бир неча ой сувда юрган ва зўр ўлжа билан қайтаётган «Самсон» кемаси экан.

Хенрик Наэсс 1963 йил сентябрь ойида радио орқали сўзлаб, айбига иқрор бўлди. У «Титаник»дан берилган ҳалокат ҳақидаги сигналларни Американинг таъқиб этаётган патруль кемаси деб гумонсираган ва бой ўлжасидан маҳрум бўлишини истамай, тунги чироқларини ўчирганича, шимолроқдаги Исландия ороллари томон бурилиб, сузиб кетган экан. Ўша ердаги портдан улар «Титаник»нинг ҳалокатга учраганини билдилар. Кейинроқ Хенрик Наэсс нақадар катта айб—1517 кишининг ўлимига сабабчи бўлганини билади.

Наэсс айтдики: Энди мен ўша тундаги оқ ракета ва алангалар нима эканлигини фахмладим. Биз «Титаник» чўкаётганида жуда яқинда турган эдик. Бизлар 8 шлюпкага эга бўлган мустаҳкам кемада эдик, океан ҳам тинч ва сокин эди. Наҳотки биз нималар содир бўлаётганини била туриб, ёрдам беришдан воз кечсак! Радио эса бизда йўқ эди...»

Капитан Лорд ва унинг офицерларининг қаттиқ туриб, шимол томонга кетаётган номаълум кемани кўрганликлари ҳақида айтган гапларида жон бор эканлигига энди ишондилар. Фақат ўша кемагина «Титаник» билан 3800 метр чуқурликдаги зулмат ва совуқликка чўккан 1517 инсон ҳаётини қутқариши мумкин эди.

Ҳ. Шоумаров,
таржимаси.

«Техника молодёжи» журналидан.

Бу расмда «Титаник» кемасининг чўкаётган пайти тасвирланган.

● *Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!*

ШАҲРИМИЗГА ДОҒ ТУШИРАЁТГАНЛАР

Майда безорилик учун жазоланганлар

✦ **Аҳмедов Б.** 1929 йилда туғилган, 1-трамвай депосининг трамвай ҳайдовчиси. Маст ҳолида уйида тўполон қилиб, хотинини урганлиги учун ўн суткага қамалди.

✦ **Ляхов С. И.** 1918 йилда туғилган. Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли «Узсельспецстрой» трестининг инженери. Маст ҳолида безорилик қилиб, хотинини ҳақорат қилгани учун 15 суткага ҳукм қилинди.

Ҳушёрхонада тунаганлар

✦ **Мишин П. И.** 1928 йилда туғилган. «Главташкентстрой»нинг 4-қурилиш трестига қарашли 4-қурилиш бошқармасининг бетончиси.

✦ **Усмонбеков И.** 1933 йилда туғилган. «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг катта бухгалтери.

✦ **Хамидулин М. Х.** 1920 йилда туғилган. «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг база мудири.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕИИН

АРОҚХЎР ВА БЕЗОРИ МУҲОКАМАДА

ЖАМОАТЧИЛИК ҲУКМИ

Газетамизнинг 20 июнь сонида «Шаҳримизга доғ тушираётганлар» рубрикаси остида берилган рўйхатда медицина ҳушёрхонасига тушган Электрон техникаси заводининг ишчиси В. Дмитриев ҳам бор эди.

Редакцияга завод кадрлар бўлимидан жавоб хати келди. Унда айтилишича, В. Дмитриевнинг қилмиши 23-цехнинг ўртоқлик суди йиғилишида кўрилиб, у уч ой муддат билан юк ташувчиликка туширилган. Агар яна шундай хурмача қилиқ қилган тақдирда унинг заводдан ишдан бўшатилиши таъкидланган.

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

Газетамизнинг 22 июнь сонида «Шаҳримизга доғ тушираётганлар» рубрикаси остида медицина ҳушёрхонасига тушган кишиларнинг рўйхати ичида шаҳар ижроия комитети дорихоналар бошқармаси геология хизмати ишчиси Л. А. Яркеев фамилияси ҳам қайд қилинган эди.

Редакциямизга шаҳар дорихоналар бошқармаси партия ташкилотининг секретари ўртоқ Лебедевдан жавоб хати келди. Унда айтилишича, коллектив Яркеевнинг қилмишини қаттиқ қоралаган. Унга шахсий дафтарчасига ёзиш шарти билан қаттиқ хайфсан берилган.

Редактор ўринбосари М. КАРИМОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24|VII да **Навоий Астрободда,** 25|VII да **Катта концерт,** 26|VII да **Паранжи сирлари.**

Кино

24 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Севги ёши —«ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кечқурун).

Буваси тушмагурей—«ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» «СПУТНИК» (кечқурун).

Сайха—НАВОИЙ номли (кечқурун).

Уғирланган— «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Халоскорлик (2 серия)—«МОСКВА» (кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Севги ёши — «ФЕСТИВАЛЬ».
Буваси тушмагурей —«ХИВА».

25 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Севги ёши —«ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Буваси тушмагурей—«ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Сайха — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Уғирланган — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (2 серия) —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Халоскорлик (2 серия)—«МОСКВА» (кундуз соат 1 ва кеч 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Севги ёши —«ФЕСТИВАЛЬ».
Буваси тушмагурей— «ХИВА».
Севги ва кўз ёши—«РАКЕТА».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

25 ИЮЛДА

ХОРАЗМ «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери—Ўзбекистон ССР халқ артисти

Гавҳар РАҲИМОВА

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

26 ИЮЛДА

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари Сайфи ЖАЛИЛ.

Бош балетмейстер —Ислом ИСМОИЛОВ.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

2 АВГУСТДА
1970-1971 ЙИЛГИ

МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

2/VIII да —СЕВГИ ТУМОРИ.
4/VIII да —ЛАЙЛИ ВА МАЖНУН.
5/VIII да — ОҚҚУШ КЎЛИ.
6/VIII да — ТРАВИАТА.
7/VIII да — СПАРТАК.
8/VIII да —ОЙЖАМОЛ.
9/VIII да —СЕМУРҒ (кундуз соат 12 да). РУС КИШИЛАРИ (премьера, кечқурун).

Спектакллар кеч соат 7 яримда бошланади.
Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙНИЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

26 ИЮЛГАЧА

ФИГУРАЛИ УЧИШ БУЙИЧА

ЖАҲОН ВА ЕВРОПА БИРИНЧИЛИГИ ҲАМДА ОЛИМПИАДА УЙИНЛАРИНИНГ КУМУШ МЕДАЛЬ МУКОФОТИ СОВРИНДОРЛАРИ

ТАТЬЯНА ЖУҚ
ВА
АЛЕКСАНДР ГОРЕЛИҚ
ИШТИРОКИДА

«МУЗ УСТИДА ЦИРК» ТОМОШАЛАРИ

Шунингдек А. МАЙОРОВ РАҲБАРЛИГИДАГИ

«ХОККЕЙ УЙНОВЧИ АЙИҚЛАР»
ҚАТНАШАДИЛАР

Томошалар ҳар куни кеч соат 8 да, шанба куни кундуз соат 3 ва кеч 8 да, якшанба куни кундуз соат 12, 3, кеч соат 8 да бошланади.

Томоша тугашига ҳар хил маршрутда қатнайдиган автобуслар берилади.

Билетлар спорт зали кассасида, ЦУМ ва «Чилонзор» Савдо марказидаги район кассаларида сотилмоқда.

Справкалар учун телефонлар: 44-61-54, 44-50-12.

Телевизор

24 ИЮЛЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 Телевизион янгиликлар. **18.45** Ўсмирлар учун. «Биз—ёш ишчилар синфи». **19.25** Концерт. **20.10** Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.20 Телевизион янгиликлар. **20.35** «Пропагандист» программаси. **21.05** «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. **22.05** КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — ҳаётга! **22.20** «Матонатли кишилар». Бадиий фильм. 2-серия.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ
УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.30 Абитуриентлар учун. Физика (рус тилида). **19.00** Абитуриентлар учун. Математика (ўзбек тилида).

МОСКВА КУРСАТАДИ

19.50 Кўрсатувлар программаси. **19.55** Янгиликлар. **20.00** СССР халқлари атласи. Адигей автоном области. **20.30** Енгил атлетика бўйича халқаро мусобақалар. СССР—АҚШ. Ленинграддан олиб кўрсатилади. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** Рангли телевидение. «Цирк — студияда». **01.00** Э. Лабиш. «Жаноб Мантодуана». Телеспектакль. **02.15** Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.00 Чолғу куйларидан концерт (ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.40 «Эркин шамол». Бадиий фильм. **22.00** «Тинч океанликлар куйлайди». Фильм-концерт.

25 ИЮЛЬ

ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

9.55 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 «Хушвақт бўлинг». Музикали дам олиш программаси. **10.40** «Киносаёҳатчилар альманахи». **11.30** «Қизил галстук». Тележурнал.

МОСКВА КУРСАТАДИ

12.00 Кўрсатувлар программаси. **12.05** Гимнастика ҳамма учун. **12.30** Янгиликлар. **12.45** Болалар учун. «Тимкиннинг саргузаштлари». Қўғирчоқ спектакли. **13.00** Ҳарбий оркестрларнинг Бутунроссия конкурси. Жуковский номидаги Академия духовой оркестрининг чиқиши. Совет Армияси Марказий уйидан олиб кўрсатилади. **13.45** Красноярск телевидение студиясининг программаси.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 Кўрсатувлар программаси. **17.00** Телевизион янгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 Телевизион қўғирчоқ театри. **17.40** Болалар учун мультфильм.

18.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. Истиқбол эгалари. **19.00** Телевизион янгиликлар. **19.15** «Най наволари». Концерт.

МОСКВА КУРСАТАДИ

20.00 Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР кубоги. Ярим финал. «Динамо» (Москва)— «Динамо» (Киев). **21.45** Фильм-концерт. **22.25** «Новости дня» киножурнали. **22.35** «Гаровга тикилган ҳаёт». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 9-серия. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** Музикали киоска. **00.30** Катталарга эртак. **01.25** Янгиликлар. **01.30** Варнадаги Халқаро балет конкурси лауреатларининг якунловчи концерти. Болгариядан олиб кўрсатилади. **03.00** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 «Генерал Пуша». Ҳужжатли фильм. **21.00** Ялла ва рақслар. **21.40** «Лайли ва Мажнун». Бадиий фильм.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

25, 26 ИЮЛДА

(Кураш майдонида)

ЁШ ТАЛАНТЛАР
ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТ

Қатнашадилар; хонандалар —Шомурод **ФАРМОНОВ**, Ҳожиакбар **ҲАМИДОВ**, Раҳимжон **ТУРСУНОВ**, Анваржон **ТИЛЛАНАЗАРОВ**, Рустамжон **ХОЛИҚОВ**, Бахрихон **ЮСУПОВА**, Василахон **ҲОШИМОВА**;

интермедия ва ҳажвияларда —Жалолиддин **РАҲИМОВ**, Ортиқжон **ҲАКИМОВ**, Тўхтасин **МУРОДОВ**.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети 1917 йилдан КПСС аъзоси

КОЗЛОВ Александр ПЛАТОНОВИЧНИНГ

вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг қариндошлари ва яқин кишиларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми 4 бет.
24 ИЮЛЬ, 1970 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими —33-28-95 эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР 3061.
Р—00851.